

‘Ik heb ervaring met moeilijke regisseurs’

Javier Bardem is overal. Op de barricades voor de Palestijnen. In *Dune: Part Three*, in de prestigereeks *Cape Fear* én in Cannes, als moeilijke vader in *The Beloved*. ‘Er zijn veel mannen die geloven dat ze altijd en overal gelijk hebben.’

door Niels Ruëll

‘Hoe gaat-ie?’ Energiek vlijt Javier Bardem zich in een zetel op het dakterras van het Marriott hotel in Cannes, klaar voor het zoveelste interview van de dag. Alsof niets hem kan deren. Misschien is dat ook zo.

Begin maart riep hij bij het uitreiken van een Oscar ‘No to war, and free Palestine’, nadat hij eerder al een keffiyeh droeg op de Emmy’s. Bardem verwachtte uitgejouwd te worden. Hij kreeg een ovatie.

Er zijn geruchten dat acteurs die zich over Gaza uitspreken op Hollywoods zwarte lijst terechtkomen. Op de persconferentie, eerder die dag, was de eerste vraag dan ook of hij

niet bang was voor de gevolgen voor zijn carrière, aangezien hij continu de verschrikkingen in Gaza aan de kaak stelt. ‘Toegegeven, die vrees bestaat. Maar sommige dingen móét je doen, zelfs als je een beetje bang bent. Je moet toch naar jezelf in de spiegel kunnen kijken. Mijn moeder heeft me geleerd om mezelf te zijn, zoals ik ben. Er is geen plan B, geen alternatief. Dat heeft gevolgen. Maar ik ben volledig bereid die te dragen.’

‘Naarmate je ouder wordt, besef je dat er niet één enkele waarheid bestaat, maar dat er wel bepaalde zaken zijn die objectief gezien feiten zijn. Dat er in Gaza een genocide heeft plaatsge-

vonden en nog steeds plaatsvindt, is een feit. Je kunt je ertegen verzetten, of je kunt het goedpraten. Als je het goedpraat door te zwijgen of je steun te betuigen, ben je voorstander van genocide.’

Geen filmster is luidruchtiger dan de Spaanse reus uit *No Country for Old Men*, de James Bond-film *Skyfall* en de *Dune*-franchise, maar een werkloosheidsuitkering hoeft hij nog niet meteen aan te vragen. Eind dit jaar zien we hem in *Dune: Part Three*. Vanaf 05.06 kruipt hij na Robert Mitchum (1962) en Robert De Niro (1991) in de huid van psychopaat Max Cady in *Cape Fear*, dit keer in een serie naar de beide filmklas-

→ **Javier Bardem**

Geboren in 1969 in Las Palmas, Gran Canaria, opgevoed door een acterende moeder.

Werkt voor regisseurs als Pedro Almodóvar, de broers Ethan en Joel Coen, Alejandro González Iñárritu, Denis Villeneuve en Woody Allen.

Wint in 2008 een Oscar voor zijn rol als psychopaat in *No Country for Old Men* en speelt vervolgens de slechterik in *Skyfall* en *Pirates of the Caribbean: Dead Men Tell No Tales*.

Getrouwd met Penélope Cruz, ze hebben samen twee kinderen.

Bekend om zijn uitgesproken politieke engagement rond mensenrechten, klimaat en het geweld in Gaza.

Victoria Luengo en Javier Bardem

siekers. Ook *Bunker* van Oscarwinnaar Florian Zeller, een huwelijksdrama met Penélope Cruz – ook in het echte leven zijn echtgenote –, is al ingeblikt.

En hij popelt van ongeduld om over *The Beloved* te vertellen, het voor de Gouden Palm genomineerde familiedrama van landgenoot Rodrigo Sorogoyen, die nu bij ons in de bioscoop te zien is. Bardem is angstaanjagend goed als een problematische topregisseur die het wil goedmaken met de dochter die hij voor zijn carrière in de steek liet door haar de hoofdrol te geven in zijn nieuwste prestige-film.

Lijkt dat niet heel erg hard op het vorig jaar in Cannes én op de

Oscars bekroonde *Sentimental Value* van Joachim Trier?

Javier Bardem: Ja en nee. Het thema is hetzelfde. Het zijn twee vader-dochter-films over een regisseur en een actrice. Het is waar dat dat een verbijsterend toeval is. Maar daarmee is meteen ook alles gezegd. De twee films slaan een

‘Ik ben al meer dan twintig jaar in therapie, en dat helpt me enorm. Ik heb gebreken, maar ik ken ze tenminste.’

verschillend pad in. Er is plaats voor beide. Al heeft Rodrigo wel even overwogen om zijn project te stoppen.

Deed het je na Amerikaanse blockbusters als *F1: The Movie* en *Dune* goed om nog eens in het Spaans te acteren?

Bardem: Het deed enorm deugd. Bijna meer dan ik wil toegeven. Hoe je het ook draait of keert: ik ben veel meer ontspannen als ik in het Spaans acteer. Dat gaat net iets vlotter en spontaner. Ik begrijp elk woord, elke stilte. Ik hoef minder na te denken over de waarheid van wat ik zeg en de juistheid van wat ik doe. Het is alsof ik weer in contact kom met mijn identiteit. *The Beloved*

is bovendien gedraaid op de plek waar ik geboren ben: op de Canarische Eilanden. (*Bardem werd geboren op Las Palmas, nvdr*) En ik heb heel veel nieuwe getalenteerde filmlui leren kennen. De opnames waren een plezier.

Wat een contrast met de filmset van je personage. De man gedraagt zich in een sleutelscène als een ploert, waarna de filmploeg het werk neerlegt. Hoe zou jij daarmee omgaan?

Bardem: Hoe ik zou reageren in zo'n situatie? Ik zou hem tegenhouden. Ik zou stop zeggen. Waar ben je mee bezig, man? Hij maakt het toch echt wel te bont.

Heb je zoiets ooit zelf meegeemaakt? Iemand oppert in de film dat zulke dingen vroeger zoveel vaker voorkwamen.

Bardem: Ik noem geen namen, en het is me gelukkig niet vaak overkomen, maar ik heb wel ervaring met moeilijke regisseurs. Wat vroeger normaal was, is dat vandaag niet meer. Gelukkig maar. Maar we zijn er nog niet. Er is nog steeds veel werk aan de winkel. De rechten van de werknemers en vooral de rechten en de veiligheid van vrouwen verdienen een veel betere bescherming. Want het mag benoemd worden: van het meeste machtsmisbruik zijn vrouwen het slachtoffer. Dat zit in onze cultuur, en daar moeten we iets aan doen.

Hoe bedoel je?

Bardem: Ik kom uit een zeer machistisch land. We hebben de indruk dat we vooruitgang boeken. Maar dan hoor ik dat er gemiddeld twee vrouwen per maand gedood worden door hun ex. Niet te vatten, maar we doen alsof dat normaal is. Zijn we knettergek? Vrouwen worden gedood omdat sommige mannen denken dat ze hun bezit zijn. We maken onszelf wijs dat dat voortkomt uit een verschrikkelijke, maar voorbijgestreefde manier van opvoeden. Maar veel daders zijn jong.

Ben je niet verondersteld om het op te nemen voor je personage?

Een bullebak, ja, maar geen moordenaar.

Bardem: Ik weet niet of ik veel medelijden heb. Ik begrijp vooral niet waarom hij zich niet gewoon oprecht en uitgebreid verontschuldigt tegenover zijn dochter. Noch waarom hij niet in therapie gaat. Dat zou hem enorm helpen. Ik ben al meer dan twintig jaar in therapie, en dat helpt me enorm. Ik heb ook gebreken, maar ik ken ze tenminste.

Mijn personage is het soort man dat zich te goed voelt voor therapie. Tot mijn grote verbazing zijn er veel mannen die blijven geloven dat ze altijd en overal gelijk hebben, en vooral wanneer ze totaal geen gelijk hebben. Hen daarop wijzen, heeft geen enkel effect.

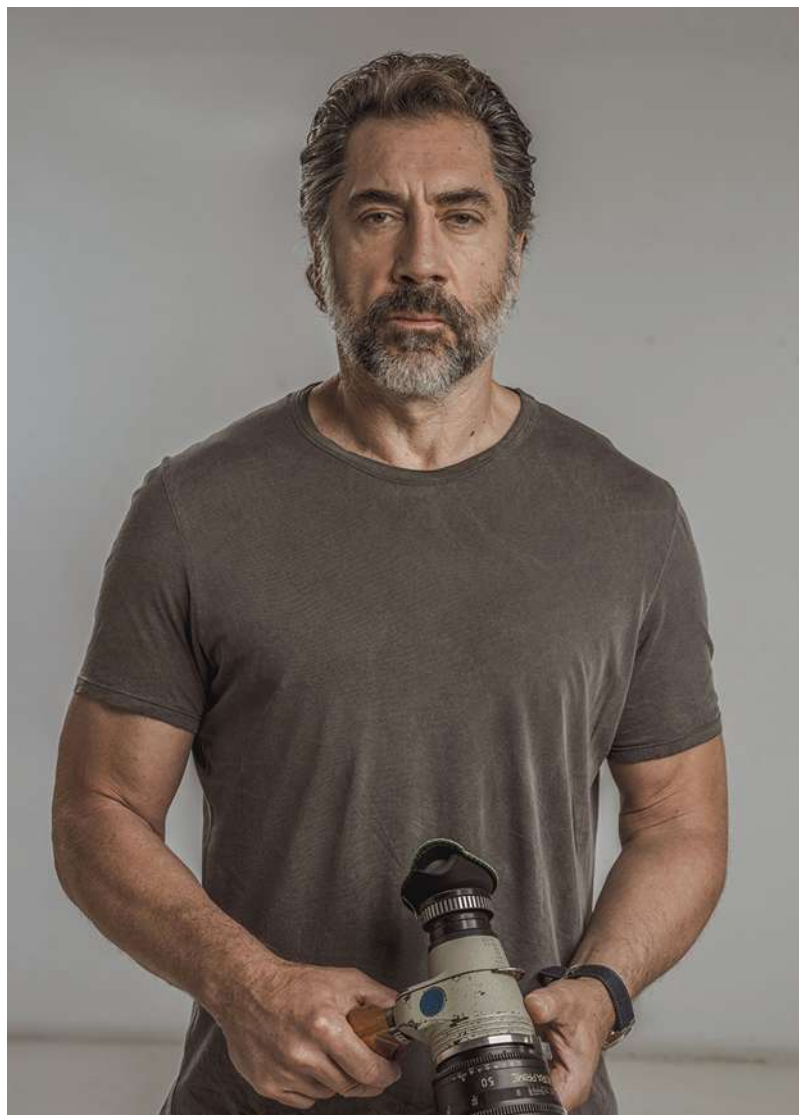
Iedereen is het erover eens dat je toxische personage steengoeie films maakt. Heb jij veel moeite met het onderscheid tussen kunstwerk en de mens achter het kunstwerk?

Bardem: Nee. Ik weet dat Pablo Picasso geen gemakkelijke mens was. Maar

ik heb urenlang op een stoel voor de *Guernica* gezeten. Jarenlang zelfs. Het kunstwerk staat op zich. Het heeft een eigen leven, een eigen betekenis, een eigen kracht en schoonheid, en dat bepaalt de waarde. Dit gezegd zijnde, vind ik het wel volkomen rationeel en logisch dat je een afkeer voelt voor de persoon die dat kunstwerk heeft gemaakt.

Iemand cancelen is extreem. Daar moet je uiterst voorzichtig mee zijn. Sommige dingen moeten aan de kaak gesteld worden, maar dan moet je ze kunnen bewijzen en rustig en aandachtig bestuderen. Maar dat botst met deze tijd en onze belachelijk korte aandachtsspanne. We willen alles onmiddellijk weten en 'oplossen' zodat we naar de volgende zaak kunnen springen. Dus wordt alles zwart-wit voorgesteld. Alles of niets. Dat is een zeer gevaarlijk scenario voor het begaan van onrecht en onrechtvaardige publiekelijke veroordelingen.

'Van het meeste machtsmisbruik zijn vrouwen het slachtoffer. Dat zit in onze cultuur, daar moeten we iets aan doen.'

Marina Fois en Javier Bardem

De acteurs in *The Beloved* krijgen vreselijk op hun donder omdat ze de slappe lach blijven krijgen tijdens een tafelscène. Wanneer overkwam dat jou voor het laatst?

Bardem: Geen idee, maar het overkwam mijn vijftienjarige zoon onlangs. Hij kwam met een nota van school thuis en moest nablijven omdat hij zo hard gelachen had in de klas. Weet je wat ik hem gezegd heb? Dat hij er fucking van moest genieten. Die lachbuien zijn de beste van je leven. Je weet dat je gestraft zal worden, je doet je uiterste best om niet te lachen, maar je vrienden zijn te grappig. Dat zijn de momenten die ik me het best herinner. Iets gelijkaardigs overkomt de acteurs in *The Beloved*.

Je speelt een filmregisseur. Heb je ooit overwogen om er echt een te worden?

Bardem: Ik wil géén filmregisseur worden. (bultert) Volgens mij is dat veel te veel werk en veel te stresserend. Iedereen komt bij je aankloppen met zijn vragen. Daar zou ik geen plezier aan beleven. Mijn grote held, Al Pacino, zei ooit in een interview dat als hij een auto-ongeluk zag op straat hij in eerste instantie wel zou gaan kijken of iedereen nog leeft, of ze hulp nodig hebben. Maar in tweede instantie is hij vooral benieuwd wat er omgaat in die mensen hun hoofden. Omdat hij een acteur is. Instinctief wil een

acteur in de gecrashte auto zijn en niet van buitenaf kijken. Ik heb datzelfde instinct. Dat is wat ik ben: een acteur. **Je komt erg zelfverzekerd over, en je draait al even mee. Twijfel je als acteur nog? Blokkeer je nog, zoals de acteurs in *The Beloved*?**

‘Een acteur moet het lege glas zijn waarin je het personage kunt uitschenken. Maar dat is niet gemakkelijk.’

Bardem: Nou, ik denk dat het mij voortdurend overkomt. Ervaring verandert niets aan de kern. Je moet keer op keer door al die lagen van jezelf heen breken die te maken hebben met onzekerheid, angst, verwachtingen, ambitie, ego, ijdelheid. Al die dingen moet je een voor een afbreken om zo transparant en leeg mogelijk te zijn. Doe je dat niet, dan gaat het altijd over hetzelfde: over ik, ik en ik. Een acteur moet het lege glas zijn waarin je het personage kunt uitschenken. Maar dat is nooit gemakkelijk.

Jamón jamón, Vicky Cristina Barcelona, Carne trémula van Pedro Almodóvar: je speelde al

meermaals met Penélope Cruz samen. Straks zien we jullie ook terug in *Bunker* van Florian Zeller. Doen jullie dat graag?

Bardem: Thuis praten we zelden over het werk. Grappig genoeg vind ik het net gemakkelijker om met mijn vrouw te acteren. We kennen elkaar door en door. We weten exact hoever we willen en kunnen gaan en wat we zeker niet willen. Dus kunnen we voor punk gaan. We weten wat er gebeurt als we welke knoppen bij elkaar indrukken. En we weten van welke knoppen we bij elkaar zeker moeten afblijven. (lacht)

Je alomtegenwoordigheid neemt ernstige proporties aan. Volgende week lanceert Apple TV de serie *Cape Fear*. En je duikt als grote fan zelfs op in de bioscoopfilm over *Iron Maiden*.

Bardem: Het zal wel zijn. Als metalhead ben ik geboren. Ik luister al sinds mijn achtste naar Black Sabbath, Led Zeppelin en Deep Purple. Iron Maiden is een van mijn favoriete bands. Ik ontmoette ze net voor de covidpandemie, in Londen. Ze vroegen of ik in de documentaire wilde. *Fuck yeah!* Ik draag hun nummer *Run to the Hills* voor. Je moet daar echt eens aandachtig naar luisteren. Dat is een heel sociaal, krachtig nummer maar ook echte poëzie. Cool, toch? ●

■ **The Beloved** Nu in de bioscoop.